

Hatvanhatezer új középiskolást vesznek fel

A Művelődésügyi Minisztériumban összegezték az idei iskoláztatási munka eddigi tapasztalatait. Elmondották, hogy a középfokú tanintézetek új elsőosztályosainak száma előreláthatóan azonos szintű lesz az előző tanévvel, vagyis az általános iskolát most végző gyerekek közül 66—67 ezren tanulnak tovább középiskolákban. A nyolcadikosok jelentkezési lapjait az általános iskolából március elsejéig országsszerte megküldték az első helyen megjelölt oktatási intézménybe.

A vidéki tapasztalatok arra mutatnak, hogy egyre több fiatal jelentkezik szakmunkástanulónak. A technikumokba és a szakközépiskolákba vidéken általában többen jelentkeztek, mint ahány fiataalt fel tudnak venni az újonnan nyíló első osztályokba.

A tapasztalatok szerint mindenütt az eddiginel nagyobb gondot fordítottak arra, hogy a fizikai dolgozók tehetséges gyermekeinek továbbtanulását minél nagyobb arányban biztosítsák, a fiatalok még mindig nem kielégítő számban jelentkeznek a gimnáziumok szakosított tantervű osztályaiba.

Rendkívül fontos, hogy egyetlen műveltségi vagy

egyéb szempontból hátrányos helyzetben élő család tehetséges gyermeke se maradjon ki a továbbtanulók sorából — hangsúlyozták a minisztérium illetékesei.

A felvételi kérelem ügyében a középiskola igazgatója dönt. A döntésnél alapvetően figyelembe veszik a tanulmányi átlageredményt, de feltétlenül szükséges az egyéb körülmények gondos meglegelése is. Így szerepet játszik a döntésnél a kiemelkedő tehetség, a rátermettség, az egyes tantárgyak iránt megnyilvánuló különleges érdeklődés, az abban felmutatott eredmény, s nem utolsósorban a tanuló általános magatartása.

Harminc vagon árunk a lipcsei vásáron

A következő héten 300 magyar üzem 1200 terméke kerül Lipcseben nemzetközi szemlére. Ezek között 80 olyan új konstrukció található, amelynek sorozatgyártása, illetve exportja ez évben kezdődik, vagy már megkezdődött, s a mintadarabok most mutatkoznak be először a külföldi szakköröknek.

Begyűjtötták az óriás kazánt

Már az utolsó simításokat végzik Százhalombattán, a Dunamenti Hőerőműben épülő első, 150 megawatt villamos energiát termelő gépsor IV. blokkján. Csütörtök reggel begyűjtötták a több emelet magasságú kazánt, amely óránként 500 tonna gőzt szolgáltat a blokk működéséhez. Az óriás kazán tüztérében 28 úgynevezett olajégő segítségével termelik majd a 150 atmoszféra nyomású gőzt.

Ha már rendszeresen termel az ország első 150 megawattos blokkja, annyi villamos energiát szolgáltat majd, amennyi elegendő két olyan nagy város ellátására, mint például Debrecen és Miskolc.

A FALU VAGY A VÁROS?

Az elvándorlás és okai a deszki Kossuth Tsz-ben

Kétségtelen, a szocializmus építésének velejárója-ként megélenkült a társadalom mozgása. A lendületes iparosítás a munkaalkalmaknak olyan mennyiségét hozta létre, hogy a korábban bizonytalan kereseti lehetőségű mezőgazdasági munkások, vagy a fiatal tsz-ek iránt még bizalmatlan parasztemberek tömegesen indultak a város felé. Később, jöllehet a közös gazdaságokban is találtak volna stabil munkát, kitágult falun a kulturális lehetőség, már csak az is, hogy a fejlődő közelműködés lényegesen csökkentette a városok távolságát, mégis, a korábban elvándoroltaknak csak kisebb hányada tért vissza a mezőgazdasági munkához. Ha visszatért. Mert az elvándorlási folyamat jelenleg is észlelhető, ha nem is olyan intenzíven, mint korábban.

Öregszi a tagság

Mi ennek az oka? Erre kerestem választ a deszki Kossuth Termelőszövetkezetben, ahonnan szintén többen Szegedre járnak dolgozni. Még néhány hónappal ezelőtt is voltak, akik búcsút intettek a szövetkezetnek, noha világegyetükben a mezőgazdaságban érezték jól magukat. És ma is szeretik a földet, a falusi életet!

Érdekes, hogy egyrészt a Kossuth Tsz vezetősége, másrészt az elvándoroltak és hozzátartozóik különféleképpen magyarázzák a dolgot. A szövetkezeti irodán elmondják, hogy Pósa László, Czifrok Pál, Fehér András, Antoni István, Száraz Mihály, Mikuska István, Bálint István tsz-tagok és társaik jelenleg a MEGYE-VILL, a szegedi kenderfonógyár, a Szegedi Építőipari Vállalat, vagy a Szegedi Fürdő- és Hőforrás Vállalat munkásai, alkalmazottai, s mindjárt hozzátesszik: közülük egyik-másik így találja meg jobban a számítását. Persze olyan is akad, aki „fázik” a munkától, azért ment a városba. Emiatt nem nyugtalanoknak különösképpen, pedig a tsz-ben maradtak lassan-lassan megöregszenek. A közösség 108 nyugdíjast tart nyilván, de őket kivéve is körülbelül 50 év a Kossuthhoz tartozók átlagos életkora. Amikor zsákolni kell, vagy hasonló nehéz munka adódik, bizony alig akad jelentkező, s ezt érthető is.

Mivel indokolja Lele László elnök, Frányó Pál üzemgazdász és más szövetkezeti vezetők a városi orientációt? A felhozott indokok között szerepel: az iparban több a családi pótlék; ha-

marabb és nagyobb összeggel lehet nyugdíjba menni; a tsz-tag kisebb kedvezményt kap családi ház építése esetén; a szövetkezeti gazda nem vásárolhat résztletre; a munkaegység-teljesítés, vagyis a szorgalom közömbösen hat a nyugdíjalapra, s ez alig ösztönöz a tanulásra, a továbbképzésre; a mezőgazdaságban hosszabb a munkaidő; a gyárban nem kell sarat taposni és így tovább. Valóban, ezek ma még kétségtelen tények, de ha a másik oldalt is meghallgatjuk, kis-kis másként fest a dolog. Kiderül: korántsem a felsoroltak riasztják el elsősorban az embereket.

A vonatozás nem kifizető

Becsei József 21 éves fiatalember. A Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalatnál dolgozik és naponta hazajár Deszkre, a családjához. A gyárban megkeresi a havi 1600 forintot, azonban, ha a Kossuth Tsz 1300—1400 forintot nyújtana neki, máris aláírná a belépési nyilatkozatot. Szerinte ugyanis az üzemben sem fenékig tejfel az élet. Neki Szegedre és vissza az utazás három órájába kerül naponta, ami a nyolcórás műszakkal együtt bő tizenegy órát tesz ki. Ennél hosszabb időt a szövetkezet gazdák sem dolgoznak, sőt télen alig csinálnak valamit, s ha okosan megya gazdálkodás, ezt anyagilag sem sanylik meg. Továbbá az utazással járó ácsorgás jelentős költséget is emészt, hiszen sokan a vonatra várakozva, unalmukban is rendszeresen megisznak egy pohár bort, vagy pálinkát. Becsei József állítja, ha a nőien embereknek szimpatisabb is a város, a családosioknak jóval kevésbé. Ő már minden oldalról meghányta-vetette a problémát és kijelenti: mihielyt észreveszi, hogy a szövetkezetben biztos jövedelemre számíthat, rögtön abbahagyja a vonatozást, mert az meggyőződése, hogy a szociális juttatások is fokozatosan kedvezőbbek lesznek.

Megunta a tehetetlenséget

De menjünk tovább. Mit mondanak azok, akik csak néhány hónapja „léptek meg” a Kossuth Tsz-ből? Valóban a dolog könnyebbik végét keresték? A negyven év körüli Száraz Mihály gúnyosan elmosolyodik a kérdésre. Szeptember elején jött Szegedre a fürdővállalathoz, ahol szentet lapátol, salakot hord, s bizony alaposan elszáll izmaiból az erő, mire indulhat hazafelé. Panaszok. Nem az üzemre, hanem a szövetkezetre. Azt mondja, sohasem tudta elképzelni, hogy valaha is otthagya a földet, s most mégis kénytelen volt vele. Hogy miért? Csakúgy ömlik belőle a megokolás, nem is próbálja fékezni.

Alapító tag volt, 1949-ben már ringatta a tsz bőséjét. Szerinte vagy hét esztendeig fiatal, lelkes emberek állt a tagság, csak később szökdösött el a nyugtalanság, a jobb türelmetlenül sürgetők egy része. Megunták a toporgást, a tehetetlenséget. Pedig olyan földje van a Kossuthnak, hogy párját ritkítja, az adottságát párja akármelyik tsz is lehetne a megyében. De hát a tagságot édeskeveset hallgatták meg,

hogyan lehetne a hibákat orvosolni, még az újságíró is sokszor csak az irodán kilincsel, ahol szépre pingálták még az ördögöt is. Nem szívesen dolgozik a városban, mert nagy teher-tételnek érzi, de csak akkor megy vissza a közöbe, ha majd lát valamilyen biztosítékot az előrelépésre. Bálint István, aki szintén a deszki Kossuth Tsz-ből jött a fürdővállalathoz, szűkszavúban beszél ezekről a kérdésekről, de mindenben alátámasztja Száraz Mihály véleményét.

Az igazgató dicsérete

És mit mond róluk Bárdos Miklós igazgató? — En azt szeretném, ha ezek az emberek végleg megragadnának nálunk. — Ezt mondja. — Állítom: egy közülük többet ér, mint három olyan városi, aki közvetítés útján kerül hozzánk. Száraz Mihályon látszik, hogy a munka lételeme. Egyetlen szavam sincs ellen, sőt, máris emeltem a fizetését. Megérdemli, mert támaszkodhat rá a vállalat. Bálint is ilyen. Ők szinte nem ismerik a lehetetlent. A múltkoriban akkor érkezett meg a szén, amikor lejárt a munkaidőjük. Amikor felvettük nekik, hogy nem hagyhatjuk a szállítást éjszakára az utcán, a legkisebb megjegyzés nélkül, jó kedvvel láttak munkához.

Egy nyugdíjas szemével

Hátha elfogultak azonban ezek az emberek, s a tsz vezetősége iránti ellenszenv beszél belőlük. Ezért kerestem fel deszki otthonában a már nyugdíjas Pósa Lajos is, aki szintén alapító tag, s állítólag harag és kedvezés nélkül szokott véleményét nyilvánítani. Le-gyíntett, mihielyt szóba hoztam a problémát.

— Ugyan! — mondta. — Milyen fellendülésre lehet ott számítani, ahol tönkre hagyták men a szarvasba kihordott értékes szerves trágyát, ahol a lekaszált lucernát eladták a megye más részébe, az állattenyésztés pedig még most is ráfizetéses? Tényleg baj van néha a munkafegyelmekkel, de sokan azért húzódnak a közös munkától, mert kapnak is érte valamit, meg nem is. En alapjában véve megértem, hogy aki nem a gépek, traktorok körül foglalkoskodik, az iparkodik elhúzódni innen valamerre.

Végső következtetésnek

Nem a város vonzza, hanem a deszki Kossuth Tsz jelenlegi állapota, a jövedelmeket ábrázoló, évről évre lapos grafikon taszítja a szövetkezeti gazdák egy részét. A helyzet azonban megváltoztatható, csak bátran kell kibontani a bajok gyökerét, tekintet nélkül az személyes érdekekre és sértődésekre. Várják ezt a Becsei József, a Száraz Mihályok, akik a mezőgazdasági munka megszokása és szerete miatt is lényegében visszavágyódnak a falujukba.

F. Nagy István

Túteljesítik vállalásukat

Néhány hete külön kérés érkezett a Kenderfonó és Szövőipari Vállalathoz. A HUNGAROTEX Textilkülfel-kereskedelmi Vállalat tolmácsolta a szovjet megrendelők kérését: a szegedi üzem az első negyedévi tervében szereplő 575 ezer négyzetméter ponyvát tíz nappal előbb készítse el, és ezzel segítse megvalósítani a szovjet fel-

A nagy víz és a kis „ereszek“

A belvíz elleni küzdelem tanulságai

A február eleji nagy belvíz Csongrád megyében is előre várható volt. 1963 március felől erősödő csapadékos időjárás volt hazánkban, kivéve egy-két esőben szegény hónapot. A talajvíz tavaly novemberben és decemberben is magas volt már. Sajnos 1965 utolsó két hónapjában a sokévi átlag fölért csapadék hullott. Ekkor már nyilvánvalóvá vált, hogy a talaj víztelítettsége közel állt a negyvenes esztendőkhöz, amikor a budapesti út is vízben volt Fehértől Sándorfalváig. Erre a telítettségre jött télen a vastag hóréteg, amely aztán napok alatt elolvadt, s négyzetméterenként 40—60 liter újabb vizet eredményezett.

A felhívás után

A vizes esztendőre szóló előrejelzések tehát megbízhatóak voltak. Ezért 1963. október 15-én négy vízügyi igazgatóság Szegeden tartott belvízvédekezési tanácskozást. Ezen meghatározták a várható belvízvár elhárítása érdekében a szükséges teendőket, kezdve a műszaki felkészültségtől az állami és víztársulati munkák összehangolásáig. A téli lefagyás előtt éppen a novemberi és decemberi nagy mennyiségű csapadék miatt Csongrád megyében szörványosan mintegy 12 ezer holdat borított már belvív. Nagy része rét és legelő volt, kisebb része vetés és szántó.

Ezt a kezdeti belvizet levezetni földjeikről, rétjeikről a tsz-ek kötelessége lett volna, mint ahogy erre fel-szólítást is kaptak már az október 15-én tartott belvízvédekezési értekezleten.

Sajnos, a nyomatókés felhívásnak alig lett fogantatja. A novemberi, decemberi vizek jórészt ott maradtak, lefagytak, s rájuk hullott a 60 centiméteres hó.

Eldugult átereszek

Szegeden Petőfitelep egy részét, Tápé szomszédságában lepte meg a belvív. A Szilléri főcsatorna egyébként is nagy tömegű vizet szállított, s ehhez jött még a te-

lepen és a Tiszatáj Tsz földjein is elolvadt hó vize. Csak a gyors beavatkozás segíthetett. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság hozzájárulásával, mintegy másfél kilométer hosszan, úgynevezett övcsatornát húztak az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság, s ezzel későbbi évekre is megoldották ezen a részen a belvív elvezetését.

Egy tanulság azonban máris levonható. A Szegedi Viz- és Csatornaművek Vállalat is szomorú tényként állapította meg, hogy Petőfitelepen ezen a szakaszán is el voltak dugulva az átereszek. A lefolyóárkokat a hótól időben nem szabadították meg, s a víz arra tört magának utat, amerre tudott. Elégetlen volt tehát az előzetes és határozott felszólítás a levezetőárkok és átereszek tisztítására. Reméljük, hogy a mulasztókkal szemben megfelelő bírságot ró majd ki az erre illetékes tanács.

Normális körülmények között Csongrád megyében 3—4 hét szükséges a belvizek lefolyásához. A fő- és mellékcsatorna-rendszerek jelenleg erre képesek. Ezt a teljesítőképességet azonban most mégis meg kellett gyorsítani.

A társulatok megerősítése

Megfeszített erőre volt szükség, hogy Csongrád megyében a 78—80 ezer holdnyi belvízelöntéssel gyorsan megbirkózzanak. Az előntött területek kétharmad részét újabb szivattyúk beállításával 17—18 nappal alatt megszabadították a víztől, s a többivel most már könnyebben boldogulnak. Ehhez azonban hozzá kell tenni, hogy a Tisza rendkívül magas vízállása miatt most már fakadó vizek is nehezítik a víz elvezetését, másrészt a homokpartokból is kiszivárog a talajvíz.

S itt kínálkozik egy másik tanulság levonása: a vízgazdálkodási társulatok Csongrád megyében is hatékony erő képviselnek. Ezeket a tsz-ek és állami gazdaságok tartják fenn, önálló költségvetéssel. Az úgy-

nevezett harmadik kategóriájú csatornák karbantartását végzik. A társulatok fenntartásához az érdekelt gazdaságok holdanként 10—15 forinttal járulnak hozzá. Ez viszonylag nem sok, s a gazdaságok könnyen kifizetik. Ahhoz viszont, hogy a vízgazdálkodási társulatok a csatornák karbantartásán kívül a saját területükön új és korszerű létesítményeket is végezheszenek, a holdankénti hozzájárulás összegét kicsit fel kellene emelni. Ennek megvalósításával a vízgazdálkodási társulatok még határozottan rendelkezhetnének adott esetben a vizek visszatartásával, vagy azok elvezetésével. Az erre vonatkozó tanulmánytervek elkészültek az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóságnál, tehát a kivitelezés is megvalósítható. S ezt a tervet valóra váltani nagy teljesítményű gépi erővel is készen áll a vízügyi igazgatóság.

L. F.

Baráti találkozók, tapasztalatszerk

Az MSZBT ideji programja Csongrád megyében

Tegnap, csütörtökön együttes ülést tartott Szegeden a Hazafias Népfront Csongrád megyei bizottsága és a Magyar-Szovjet Baráti Társaság megyei elnöksége. Az ülésen részt vett és felszólalt Lóránt Sándorné, az MSZBT országos központjának képviselője.

Dr. Boda Domokos egyetemi tanárnak, az MSZBT megyei elnökének megnyitó szavai után Boros József, az MSZBT megyei titkára számolt be az országos kongresszuson szerzett tapasztalatokról. Ezután az elnökség megtárgyalta a baráti társaság éves munkatervét.

A munkaprogramban szereplő konkrét célkitűzések a Szovjetunió és hazánk, illetve a két nép további kapcsolatainak elmélyítését szolgálják. Ezért az idén még intenzívebbé igyekeznek tenni a baráti találkozókat, ezeknek számát főleg a megye falvaiban szaporítják. Közös kulturális és sportren-

dezvények szervezésén kívül szovjet film- és képművészeti, továbbá könyvismertető előadásorozatok, film-, foto- és egészségügyi kiállítások, élménybeszámolók szerepelnek a társaság tervei között.

Új módszerekkel kezdenek hozzá az idén az orosz nyelvtanfolyamokhoz, hogy a Szovjetunióba turistautakra készülők minél alaposabb nyelvi tudással ismerkedhessenek a szovjet nép életével. Ennek annál inkább is nagy a jelentősége, mert az idén Ukrajnában rendezendő Magyar Hét ünnepségeire — az eddigi érdeklődés alapján — nagyobb kirándulócsoportok utazására lehet számítani. A baráti társaság ebből az alkalomból kívánja még szorosabba fűzni a testvárossal, Odesszával a szegediek kapcsolatát, ezért több intézmény közreműködésével kiállítások rendezésére készül Odesszában.